

KULAN

SENIORERNA

Utgivare: SPF Seniorerna Skärstad Ölmstad.

Nr 3 – september 2022

Resa till Tranås, se sid 6. Foto Maths Linder. Andrew Peterson-museet, Asby

Eriksbergs museum, Tranås

Färist som stavgångarna inte vågar passera.
Foto Hans Sahlberg

VÄLKOMMEN SOM MEDLEM I SPF SENIORERNA SKÄRSTAD-ÖLMSTAD!

Fem starka skäl att gå med i SPF Seniorerna: - Ett enkelt sätt att träffa nya och gamla vänner, - Delta i aktiviteter, kurser och resor, - Stödja arbetet för seniorernas villkor i samhället, - Dra nytta av centrala och lokala medlemsförmåner, - 9 nummer av medlemstidningen Seniorens Anmäl dig på vår hemsida (se nedan). Klicka på Bli medlem. Om du inte har tillgång till Internet, kontakta Berit Gustavsson, telefon 036-534 35.

Medlemsavgift för resten av 2022 till och med hela 2023 är 225 kronor.

Frågor om verksamheten? Se hemsidan eller kontakta Berit.

SPF SENIORERNA FÖRENINGENS HEMSIDA: spf.se. Klicka på Föreningar uppe till höger. Skriv Skärstad eller postnummer 56146. Klicka sedan längst ner på Gå till föreningssida. **FÖRENINGENS BANKGIRONUMMER** är 230 – 4277.

STUDIEFÖRBUNDET VUXENSKOLANS HEMSIDA: sv.se/jonkopingslan

REDAKTIONSKOMMITTÉ FÖR KULAN: Jan Gustavsson tel. 072-5145244, mejl j03653435@gmail.com, Ulla Simonsson tel. 0708-642892, mejl ullabellasimonsson@gmail.com. Lämna bidrag till tidningen Kulan med egna reportage eller förslag på vad vi ska skriva om, insändare, med mera. Gärna också synpunkter på innehållet. Kontakta oss!

Tidningen trycks av Direkta Kontorsservice AB som också sponsrar en del av tryckkostnaden.

SPF SENIORERNA
SKÄRSTAD-ÖLMSTAD

VVV – Vi Värnar Varandra

Vi samarbetar med
Studieförbundet Vuxenskolan

SV
Studieförbundet
Vuxenskolan

Program Månadsmöten 2022:

Följande torsdagar kl. 15 i Allianskyrkan, Skärstad, om inte annan plats anges.
Alltid kaffeservering för 40 kronor och lotterier.

20 oktober John Bauer-kören sjunger vackra sånger för oss.

17 november Andreas Joakimsson visar vackra bilder och berättar om våra fina omgivningar.

15 december Luciafirande med barn från Lyckans förskola.

ÖVRIGA MEDLEMSAKTIVITETER

VINPROVNING. Fredag den 28 oktober hos Pelle Tengblad, Gisebo. Kostnad 450 kronor. Anmälan till Ulla-Britt Johansson senast vid månadsmötet i oktober, gärna tidigare på telefon 070-140 00 46.

BOULE. Måndag, och onsdag klockan 10.00 på Sörängsvägen. Ta med dig fika.

BOWLING. Tisdagar klockan 9 – 11 på Rosenlunds bowling. Avresa 8.40 från ICA. Kostnad 75 kronor.

BANGOLF. Vilande tills vidare.

FRISKVÅRDSKORTET fortsätter. 30 minuter valfri motion. Köp motionskort av Ulla Simonsson, kostnad 20 kronor.

MÅNADSLOTTERIET VINNARE

Augusti: Melvin Simonsson och Lars Stark

September: Ann-Britt Bengtsson och Maths Linder

STAVGÅNGSPROGRAM – Obs ändrad plats den 5 oktober.

Samling kl. 10.00 vid ICA Nära, Kaxholmen. Ingen anmälan. Glöm inte att ta med varm dryck och "äggamacka", samt det glada humöret.

21 sept	Hassafallsleden	26 okt	Pärilstigen Hakarp
22 sept	Tabergs IP, extrarunda med karta	2 nov	Äng
28 sept	Skarvesten	9 nov	Tokeryd
5 okt	<u>Rocksjön</u>	16 nov	Munksjö
12 okt	Halisa	23 nov	Hillinge
19 okt	Bunn	30 nov	Ölmstad kyrka

Ej medlem? Du är varmt välkommen till ett månadsmöte eller prova på en aktivitet, kontakta oss om du har någon fråga. Hemsidan (se sid 1) och välj Om föreningen.

TRÄFFPUNKTEN – SAMVERKANSGRUPPER FÖR PENSIONÄRER I SKÄRSTAD/KAXHOLMEN OCH ÖLMSTAD.

Alla seniorer är välkomna. Inget medlemskap behövs. Arrangörer är SPF Seniorerna, Kyrkorna, Röda korset, Hembygdsföreningen och Äldreomsorgen kommunen.

Skärstad/Kaxholmen. Tidpunkt kl. 14.30. Fika 30 kronor.

6 okt	Pingstkyrkan Kaxholmen	Mats Gunnarsson berättar om sitt arbete i turistkyrkan på Teneriffa. Tema "Min ryggsäck har fyra fack". Med bil och båt genom ett fantastiskt Norge. Bildspel med Lennart och Maria Erlandsson.
3 nov	Landsjökyrkan Kaxholmen	Julstämning med Emelie Creutz och Maria Segerholm
8 dec	Allianskyrkan Skärstad	Härlig sång och musik med Magnus och Anna Engblom
Ölmstad.	Tidpunkt kl. 15.00 Fika 30 kronor. Arrangörer även RPG, ÖIS, LRF och ÖRKS.	Allsång med Yvonne Fritsell, tipskryss och våfflor
21 sept	Pingstkyrkan	Musikbingo, allsång och frågesport med Gunnar Andersson
12 okt	Ölmstads församlingshem	
9 nov	ÖIS-gården.	

KBYGG

En riktig bygghandel där du hittar det mesta till
ditt hus & trädgård

Tel. 036-535 95, www.edvardsson.se

Mån-fre	7-17
Tisdag	7-18
Lördag	8-13

” Mötesplatsen
i Ölmstad! ”

KRYSSET

LANTHANDELN I ÖLMSTAD

ÖLMSTAD | 036- 521 27 | VARDAGAR 10-19, HELGDAGAR 10-15

VÄLKOMMEN

att handla frukt, grönsaker, mejeri m.m. från någon
av våra 65 lokala leverantörer.

Eller kom och sitt ned i vårt kafé och njut av en fika!

Öppettider

Måndag - Fredag 10.00-18.00

Lördag 10.00-15.00

RUDENSTAMS
GÅRDSBUTIK

www.rudenstam.se / instagram: @rudenstam / Facebook: @rudenstamsgardsbutik

Din matbutik

Kaxholmen

Tel. 036-501 81. Öppettider: Måndag-fredag 9.00-20.00, lördag-söndag 9.00-17.00

BauerGården

GÄSTGIVERI & KONFERENS

Rapporter från månadsmöten och andra aktiviteter

VÅRAVSLUTNING MED BESÖK I ÅSENS BY

Denna soliga dag den 16 juni, bjöd SPF in till våravslutning på Kulturresevatet Åsens by. Vi startade med kaffe och hemlagad rabarberpaj i det tidigare "gamla Svinhuset", som numer används till konferenser och annat. Därefter informerade Aron Hultin om Åsens historia från tidig brons- o järnålder enligt efterforskningar i odlingsrösen.

Första bebyggelsen kan ses med två fastigheter under 1400–1500-tal. Aron informerade också om hur Åsen blev Sveriges första Kulturresevat år 2000 och i och med det gavs möjlighet att bevara miljön, som den var runt 1900 och den utveckling som skett till nutid. Idag finns Vandrarhem i flera av fastigheterna, handelsbod, servering och uthyrning av logen för bröllop. På sommaren är det många olika djur på Åsen, såsom rödkullakor, gutefår, dala pälsfår mm. Därefter gick vi på byvandring och tittade på de olika fastigheterna. Det blev många samtal i "muséelogen" där många av Åsens verktyg och redskap är förvarade. Att Norrgården/Prästgården varit boställe för präster i över 100 år och ägts av kyrkan med olika arrendatorer var intressant information för många.

Vi avslutade vandringen med att besöka Teklas hus. Hon var den av de ursprungliga invånarna, som sist bodde kvar på Åsen (fram till 1989). Teklas hus är numer ett museum för att visa hur det var att bo på landet utan el o vatten under 1900 talet.

Vistelsen på Åsen avslutades med ett besök i handelsboden. För mer information om Åsens By, kan ni gå in på www.asensby.se
/Aron Hultin, bilder Maths Linder

HÖSTENS UPPTAKTSMÖTE I AUGUSTI

Traditionsenligt startade vi höstens månadsmöten på Sommarhemmet Solgläntan i Skärstad. Gunnel Onselius hälsade välkommen och riktade sig särskilt till dagens underhållare, en trio från Bunn. De kallar sig "Trio Los Bunn" och detta var deras premiär! Trion består av Yvonne Fritzell på piano, Anders Lindell på bas och Linné Erixon "Lippe" sång. De ledde oss i allsång i många kända visor. Tror att taket nästan lyfte sig. En stund fick vi hjälp med det av Sven-Erik Blomgren.

På lotterna kunde vi vinna krukväxter, och musikanterna avtackades med produkter från Vistakulle Fruktodling. Vi hade en trevlig eftermiddag och njöt av en god landgång från ICA Kaxholmen och vaniljhjärta.

/Anna-Lena Nilsson, bild Maths Linder

MÅNADSMÖTET I SEPTEMBER

Vid detta möte gästades vi av Mats Hillerström, som överlevde Estonia-katastrofen den 28 september 1994.

Det är nu 28 år sedan denna fruktansvärda förlisning ägde rum. M/S Estonia, färja och passagerarfartyg, var på väg från Tallinn till Stockholm och vädret var mycket blåsig. Båten hade 989 passagerare, inklusive besättningen. Av dem överlevde 137 personer. Med på båten var 21 elever och lärare från en bibelskola i Pingstkyrkan i Jönköping. Av dessa 21 överlevde 6, och en av dem var Mats. Han berättade om sin upplevelse av förloppet och hur han blev räddad. Mats poängterade att var och en av de överlevande har sin berättelse om vad som hände dem och hur de blev

räddade. Som vi alla förstod, är man inte samma människa efter olyckan som före den. Alla lyssnade intensivt på denna mycket gripande berättelse. Tack Mats Hillerström för att du delar med dig! Var och en fick sig en tankeställare att se livet som en gåva och uppskatta varje dag, något som är lätt att glömma när vardagens kanske ofta små bekymmer dyker upp.

Vinsterna på lotterierna var presentkort på ICA Kaxholmen och korv från Vaggeryd. Vår ordförande Mats Wettermark tackade Mats Hillerström för hans mycket intressanta och rörande berättelse och överlämnade produkter från Vistakulle Fruktdodling.

/Anna-Lena Nilsson

STAVGÅNGSPROMENADERNA

Gruppen går varje vecka. Den 14 september en underbar dag där vi med Gunnar Lindblads humoristiska berättelser om slottets historia och lite av sin egen levnadshistoria förmedlades. Vi var nästan 2 timmar och lyssnade och märkte knappt att tiden gick. 31 personer var med och när vi sedan fortsatte med stavgången var vi 21 stycken kvar.

/Hans Sahlberg. Bilder Hans Sahlberg och Jan Gustavsson

STAVGÅNGSPROMENAD MED ORIENTERING

I juni hade vi en promenad på Grännaberget och den 22 september blir det en runda igen, denna gång i Taberg.

Jan Gustavsson visar hur man använder karta och kompass och vi besöker några HittaUt-kontroller som placerats ut av IKHP och andra föreningar i Vätterbygden.

Under sommaren var några SPfare också med på ett par motionsorienteringar som ordnades av Hallby och Bottnaryd. Det var Ulla Simonsson, Lisbeth Nilsson, Gunnel Onselius och Maj-Britt Sandberg som tillsammans med Jan Gustavsson gick dessa rundor. Kul att se när terrängen och kartan stämmer överens.

/Jan Gustavsson

BOULE I VÄXJÖ 27 AUGUSTI

Årets förbundsmästerskap i boule ägde rum i Växjö den 27 - 28 augusti. Boule är med cirka 600 deltagare den gren som lockar flest deltagare till det årliga förbundsmästerskapet. Mästerskapet har hållits sedan 1996 och spelas i lag om tre personer i klasserna herr, dam och mixed. Från vår förening deltog ett mixlag bestående av Ingvar Hallberg, Ulla Johansson och Lilli-Anne Alvir. Laget slutade på plats 51 av totalt 71 lag. Bra jobbat i tufft motstånd.

/Gunnel Onselius

BOULE MOT ÖRSERUM

Den 12 september hade vår förening bjudit in SPF Örserum att tillsammans med oss tävla i boule på vår bana i Kaxholmen.

Vi spelade två omgångar med kaffepaus emellan. Ylva och Ingrid bjöd på gott hembakat till kaffet. Örserum gratulerades till seger med 3-5. Alltid lika trevligt att träffas och det är ju huvudsaken.

/Gunnel Onselius

HÖSTENS RESA DEN 5 SEPTEMBER 2022

I ett mycket vackert och soligt väder reste 50 SPFare österut mot Asby och Tranås.

Vi besökte Andrew Peterson-museet i Asby, som drivs av Andrew Peterson-sällskapet och blev guidade av två av medlemmarna: Jan Hermelin och Olle Karlsson. I huset som är den gamla skolan i Asby finns också ett skolmuseum. Andrew Petersson (Anders i Sverige) föddes 1818 och utvandrade till Amerika 1850 tillsammans med 15 sockenbor.

Andrew var en mycket företagsam man. Han började sin bana i Amerika med att arbeta hos en trädgårdsmästare och på ett jordbruk. Målet var att skaffa sig egen mark, vilket han gjorde och köpte 160 tunnland för 25 dollar i Carver County i Minnesota, sydväst om Minneapolis. Han gifte sig med Elsa som hade kommit från Skåne till Amerika. De fick nio barn men inga barnbarn. Andrew såg till att bygden fick en skola, kyrkan Scandia Baptist Church med tillhörande kyrkogård. Han satt med i domarjuryn och var alltså en mycket ansedd person.

Redan i Sverige hade han visat sig vara intresserad av musik och byggt ett psalmodikon som finns på museet i Asby. I Amerika skaffade han flera instrument, bland annat dragspel, gitarr, orgel och piano. Yngsta dottern utbildade sig till organist. Andrew skrev dagbok under resan till Amerika och hela sitt liv där.

Som väl var, räddades dagböckerna av en släkting och förvaras i Svensk-amerikanska institutet i Minneapolis. Astrid Lindgren var först med att hitta dem där och ville att Bonniers skulle publicera dem, men de tackade nej. Däremot tackade Bonniers sedan ja till Vilhelm Moberg som förlade handlingen till andra platser i sin bokserie om utvandrarerna. Ett mycket intressant besök.

Vi tittade också på Sveriges grövsta, enstammiga gran med en omkrets på ca 4,9 meter i Hedners park utanför museet.

Lunchen åt vi på Solvikens Vårdshus vid Sommen, och sedan gick färden vidare till Tranås.

Där var det dags för nästa museibesök - Eriksbergs Museum som har pälsmuseum, skolmuseum, konstsamlingar, utställning om Tranås historia och en monter med speedwaystjärnan Ove Fundins pokaler. Här guidades vi av Gustav och Kerstin Johansson. Framför allt var pälsmuseum intressant att

ta del av. Tranås var ju den främsta pälsstaden i Sverige, med pälsstillverkare, butiker och skinnberedning. Tranås Skinnberederi, som Gustav har ägt och som startades av hans far David, finns kvar i drift med nya ägare.

Vi fick en liten stund för shopping i butikerna vid Storgatan. Kaféet Gula Huset hade öppnat bara för oss, så där fikade vi, innan det var dags för hemfärd i det fortfarande strålande sommarvädret.

/Anna-Lena Nilsson, bilder Maths Linder

BOWLING ÄR IGÅNG

ÖLMSTADDAGEN

Den 4 juni genomfördes, den årliga, Ölmstaddagen. Parkeringen vid Krysset var helt fylld med utställare, lokala föreningar och aktiviteter för barnen. Det vackra vädret bidrog till den goda stämningen. SPF Seniorerna delade bord med hembygdsföreningen.

/Mats Wettermark

MITT EKONOMITIPS – "SAMMA UTGIFT VARJE MÅNAD"

Många gör så här, annars ett tips eftersom olika månader har högre eller lägre kostnader. Inflationen, elpriset, bensin och annat pressar upp vad vi betalar varje månad. Flera kostnader kommer med annan periodicitet än månad, vilket gör att ekonomin blir mer ansträngd ibland.

Gratisbild Pixabay

Mitt tips är att summera vad kostnaden är per år och sedan dela med tolv. Sätt in månadsbeloppet på ett separat bankkonto för dessa kostnader och betala räkningarna därifrån.

En buffert behöver sättas in vid starten, med ett månadsbelopp plus till exempel 10 – 15 tusen, för att elförbrukningen är högst i januari till mars och det kanske finns andra

högre kostnader i januari.

Vilka kostnader man ska ta med får var och en bedöma. Det är lämpligt att ha särskilt sparande för semester, julklappar och andra presenter, nöjen, kläder, trädgård, reparationer med mera. Men det går förstås att ta med någon eller några av dessa kostnader också och dela med tolv.

Annars är exempel på kostnader att summera per år och dela med tolv: banklån, villa-/hemförsäkring, el, sopor, vatten, bilförsäkring, bilservice, bilskatt, parkering, bensin, nya däck för sommar och vinter (1/5-del per år om man behöver byta vart femte år), månadskort buss, tidning, medlemsavgifter, liv-/olycksfallsförsäkring, tandläkare, läkarbesök, mediciner, bredband, mobil, tv.

Vill man göra en noggrann uppföljning, så notera de beräknade månadskostnaderna för varje ändamål och sedan den verkliga kostnaden. Blir det skillnad får månadsbeloppet ökas eller minskas i fortsättningen.

Den som vill kan få en blankett vid oktobermötet.

Om du har dator och kan hantera en Excelfil, så har jag blanketten på en fil. Den summerar automatiskt. Kontakta mig så skickar jag filen. Gäller även ej SPF-medlemmar.

/Jan Gustavsson 072-514 52 44, j03653435@gmail.com

TRÄDGÅRDSBUTIK

www.tengblads.se

Daniel Isaksson
Begravningsrådgivare

Klarahill

VÄTTERBYGDEN ANKARBERGS
BEGRAVNINGSTJÄNST

Telefon dygnet runt 036-71 02 50

Besöksadress: Nygatan 11, Jönköping

www.begravningstjanst.com

Av Sveriges Begravningsbyråers förbund auktoriserad begravningsbyrå

Pia Johansson
Begravningsrådgivare

Upptäck allt det goda från Vistakulle!

- ✓ Gårdsbutik med närproducerat
- ✓ Stort sortiment av egna drycker
- ✓ Leveranser av Fukt & Grönt
- ✓ Kafferosteri

Öppettider:
Onsdag 14-18
Lördag 10-14

**VISTAKULLE
FRUKTODLING**

Bosgård Norrgård 1, 561 92 Huskvarna
Tel. 036-50902 / 070-6349057

www.vistakullefrukttodling.se

Vi kan Glasögon och Kontaktlinser i samarbete med ögonläkare

Medlem av Sveriges leg. optikers riksförbund - Sveriges kontaktlinseförening

HOPPETS TORG
(Östra Storgatan 6)

036-71 06 43

★ KAXHOLMENS ★ PIZZERIA

★ ★ ★
Tel. 036-504 12

DAGENS LUNCH 100:-
Mån - Fred 11.00 - 14.00.

Valfri pizza el. valfri maträtter upp till 88 kr
samt sallad och dricka ingår i dagens lunch.

Vi har högsta kvalitet. Ni ringer - Vi bakar

Välkomna!

Turnlandsvägen 5, Kaxholmen

PIZZA, KEBAB
SALLADER,
HAMBURGARE
och olika falafelvarianter

ÖPPETTIDER:
månd - tors 11.00 - 22.00
fred - lörd 11.00 - 22.30
söndag 11.00 - 22.00

Alla nya och gamla kunder VÄLKOMNA!